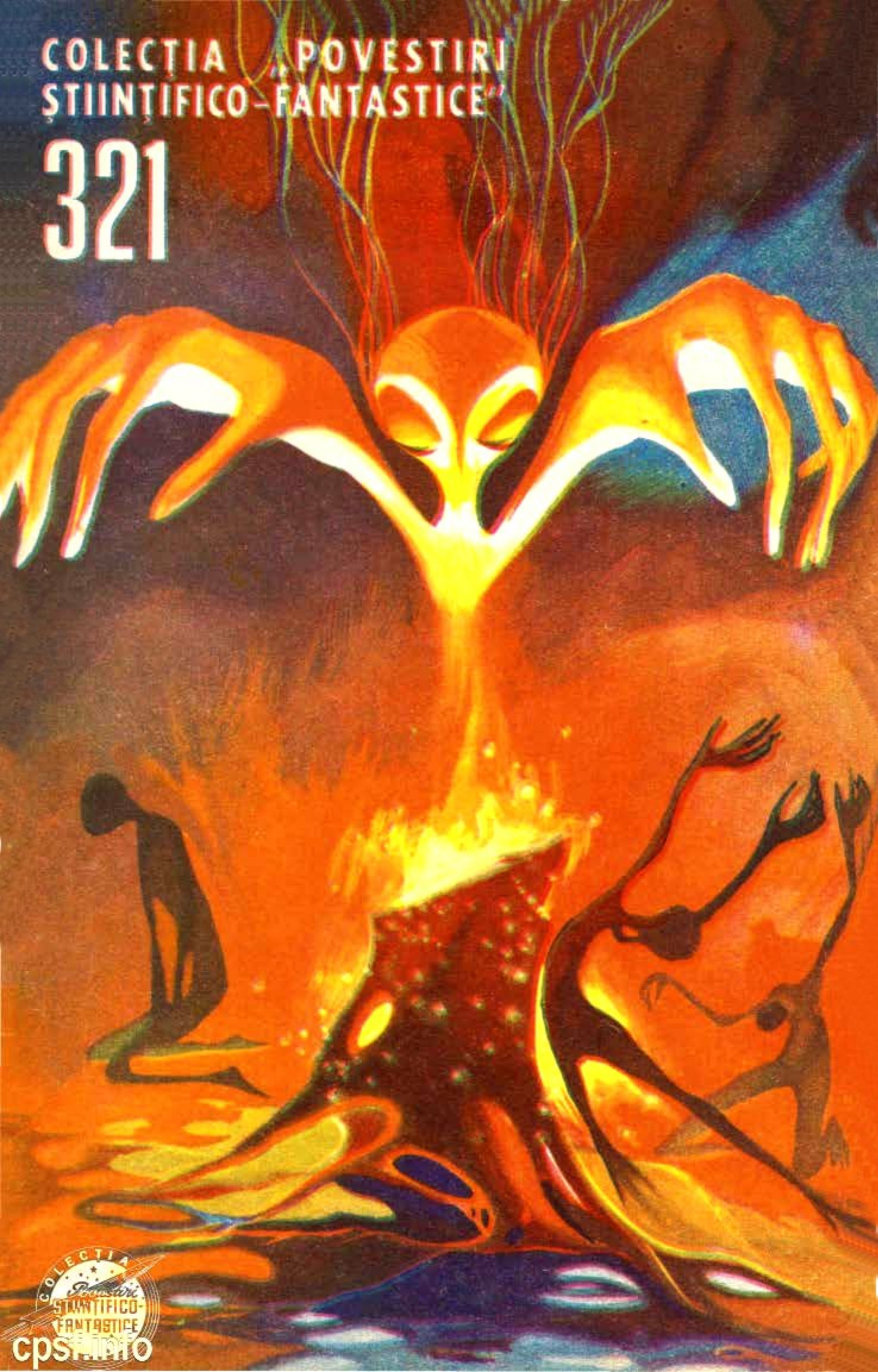

COLECȚIA „POVESTIRI
ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"
321
COLECȚIA
Povestiri
ȘTIINȚIFICO-
FANTASTICE

321

PAUL MIRONESCU

- Șerpii de foc
- Doi „maeștri"
- „Ceasul"

GRIGORE DAVIDESCU

Lagua

**

Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Coperta-desen: VICTOR WEGEMANN
Prezentarea grafică: ARCADIE DANELIUC

Colecția „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Știința și Tehnica
ANUL XIV — 1 aprilie 1968

PAUL MIRONESCU

Şerpii de foc

Ce plăcută este pădurea aceasta din apropierea oraşului! Te desfată răcoarea ei, mirosul de plante şi de pămînt umed. Te simţi în plină natură. Automobilele, motocicletele, ce trec în goană pe şoseaua asfaltată, aduc însă şi aici pulsul oraşului, al civilizaţiei.

Întins la poalele unui copac, priveam prin spărturile dintre creştetele coroanelor. Se vedea cerul cu mici nori alungiţi, care parcă străjuiau începutul nesfîrşitului. Eram gata să aţipesc, cînd mă alarmă un foşnet apropiat. Or fi şerpi pe aici? De ce nu? Doar în pădure există şi şerpi.

Şerpi! Şerpi! Dintr-odată îmi irupse în amintire larma unui oraş mare şi auster. De la aceasta, amintirile trecură repede în liniştea unui cabinet sobru, răcoros (ca aici, în pădure, numai că acolo mirosea puţin a învechit, a praf). Acolo zăceau şi probabil că mai zac şi acum „şerpi": mulţi şerpi de foc!

Povestea lor e oarecum dramatică. Bătrînul domn care mi-a relatat-o purta ochelari cu sticle mari, aproape fără ramă. Ochii lui albaştri păreau avizi să descopere lumina în penumbra cabinetului. Doar ei văzuseră cîndva şerpii de foc trăind, văzuseră flăcările ce cotropeau fantastic jungla, lăsînd-o totuşi neatinsă. Dar aventura se terminase, nu se mai putea repeta. Vreţi să o cunoaşteţi şi dumneavoastră?

Acum cîţiva ani am participat la un congres de bacteriologie, în capitala britanică. Fusesem trimişi mai mulţi specialişti, o echipă bine pregătită; am prezentat cîteva lucrări originale, care au trezit atenţia. Bătrînul profesor H. G. se ataşă de noi şi noi de el. Cele cîteva zile, rămase pentru repaus, ne însoţi ca să ne arate frumuseţile marelui său oraş. În ultima zi, cu un soare aproape neobişnuit pentru locul acela, urma să facem o mică excursie cu vaporaşul pe fluviu şi chiar să ieşim în largul mării. Dar primirăm o înştiinţare de la profesor că nu ne poate însoţi, fiind puţin bolnav. Mi se strînse inima. Observasem de mai înainte că e suferind. Personal renunţai la mica excursie şi mă dusei să-l văd acasă, deşi mă temeam să nu fiu inoportun. Mă primi cu amiciţie, cu afecţiune, stingherit că nu se află în depline puteri. Mă introduse în cabinetul lui de lucru. Se simţi dator să-mi explice de ce este bolnav. Şi, curînd, veni vorba despre şerpii de foc. Acum ei dormeau de zeci de ani, pe o mică lamă de sticlă dreptunghiulară. Am examinat-o şi eu la microscopul nu prea modern, d r puternic şi clar, o adevărată bijuterie. Într-adevăr, pe fondul neluminat, în magica noapte creată de condensatorul pentru ultramicroscopie, străluceau, ca nişte jivine apocaliptice, şerpii de foc.

— Vă întrebați, desigur, cum de sînt atît de mici și de ce nu mișcă? zîmbi profesorul.

— Este evident că viața lor s-a stins, am răspuns.

— Exact. Vrei să afli și ce e cu ei? mă întrebă el. Și începu: Acum 30 de ani eram medic într-un regiment din India. Eram tînăr, doritor să ajut oamenii și știința totodată. Locurile erau minunate. În ele, natura luxuriantă se împletea cu bogățiile fabuloase, cu miturile și superstițiile, dar și cu sărăcia și bolile. Din parte-mi, gîndind că știința nu se epuizează niciodată, așteptam ca viața să-mi scoată în cale ceva nemaiîntîlnit în profesiunea mea. Și așteptările mi se împliniră.

Eram de trei săptămîni în misiune, la marginea junglei. Căldura înăbușitoare și umedă era compensată de răcoarea nopții. Țînțari, șerpi, tigri, atacuri neașteptate ne pîndeau ziua și noaptea. Eu nu prea aveam treabă, deocamdată, nu izbucnise vreo epidemie. Dar firul liniștit al lucrurilor fu întrerupt într-o seară de un soldat care năvăli în tabără, urlînd ca turbat: „Șerpii de foc, șerpii de foc! Au dat foc junglei". Intrarăm imediat în panică, se dădu alarma. Soldatul fu adus în cortul meu. Delira, se zvîrcolea, îl rețineam cu mare greutate. Avea 42° ! Dar nu prezenta nici o urmă de arsură. Era doar zgîriat și cu hainele rupte, desigur, în cursul fugii disperate. Afară era destulă liniște, nu se vedea nici o vîlvătaie, nu se simțea miros de fum. Comandantul, venit în grabă, era uluit. Nu știa ce măsură să ia, totul părea pașnic. Ne interesarăm de unde venea soldatul stăpînit de febră. Se trimise o patrulă în cercetare, în locul unde fusese de pază. Oamenii veniră repede înapoi, tulburați: nu descoperiseră nimic. A doua zi, soldatul muri; probabil căpătase în ziua precedentă o insolație.

După două zile ne mutarăm tabăra în plină junglă. Eram tot timpul încordați, așteptîndu-ne să fim atacați de animale sau oameni. Eram la apropiere de cîțiva kilometri de un sat răsculat, așezat într-o poiană întinsă. Oamenii își păstraseră intactă rasa lor veche, dîrză și pricepută. Se spunea că au un templu în care ascundeau minunate lucrări în aur și pietre prețioase. Eu nu știam bine, bănuiam doar că detașamentul nostru avea o misiune de pedepsire, ceea ce îmi repugna și mă făcea să nu intru în esența prezenței noastre acolo. Deocamdată eram în așteptare.

Noaptea cădea repede peste hățișul umed al junglei. Ziua plouase din belșug, acum era zăpușeală. Dornic să simt de aproape atmosfera de noapte a pădurii, plecai cu cîțiva soldați să schimbăm pe cei ai unui avanpost. Pe cînd înaintam relativ liniștiți, croindu-ne drum prin hățiș, auzirăm un trosnet puternic și un sforăit: ne întîmpina o fiară, desigur. Se apropia repede, pregătirăm armele. Dintr-un tufiș apăru capul unui tigru, dar un cap de coșmar: răspîndea o lumină ciudată, verzuie. Dispăru înainte ca noi să apucăm să tragem. Eram de altminteri mulțumiți că se întîmplase așa. Mă întorsei în tabără intrigat, intimidat de strania apariție. Oare jungla ascundea, într-adevăr, animale „de foc"? Nu cumva soldatul care murise acum cîteva zile pradă unei encefalite văzuse realmente șerpii de foc? Comunicai comandantului impresiile mele, dar nu ajunserăm la nici o concluzie.

În zori furăm treziţi de urlete şi agitaţie: „Şerpii de foc! Şerpii de foc! Au dat foc junglei!". Doi soldaţi din patrula de pază a avanpostului năvăliră în tabără, pradă aceleiaşi năluciri sau aceleiaşi boli ca şi primul. Pînă seara muriră, cu toate îngrijirile pe care m-am străduit să le dau. Interogarăm pe tovarăşii lor de strajă cum s-au petrecut lucrurile, dacă au remarcat ceva suspect, dacă au văzut cumva şerpi ca de foc. Unul remarcase doar că în noaptea anterioară, cînd făcuseră de pază în aceeaşi formaţie, cei doi se scărpinaseră stăruitor pe gît, la faţă, mirîndu-se ce i-o fi înţepat.

Eram îngrijoraţi. Cumva se strecurase în mîncarea unora o otravă cu efecte nemaiîntîlnite? Sau era vreo insectă necunoscută care producea prin veninul ei acelaşi lucru?

În ziua următoare, după o noapte de astă dată liniştită, ne mutarăm şi mai aproape de satul din junglă. Trimiserăm vorbă locuitorilor să ne predea pe capii răscoalei, care făcuseră să explodeze un depozit de muniţii, la o tabără militară îndepărtată de locul unde ne aflam cu 20 kilometri. Primirăm un refuz ostil, însoţit de ameninţări că dacă nu plecăm situaţia se va agrava. Cum se va agrava? Eram îngrijoraţi. Apa de rezervă ni se termina, ezitam să ne aprovizionăm din apa unui rîu apropiat. Aveam impresia că noaptea eram pîndiţi din apropiere, auzeam zgomote ciudate de prin copaci...

În tabără, în ziua următoare, se scărpinau cu insistenţă vreo opt oameni. Îi examinai, îi pusei sub observaţie: cu toţii fuseseră de strajă noaptea, dar nu remarcaseră nimic deosebit. Îi consemnai pe toţi în acelaşi cort, îi legai nu prea strîns cu nişte curele. Noaptea erau cu toţii în furii, urlau: „Am fost atacaţi. Arde tabăra... Şerpii de foc!". Pînă în seara următoare muriră. Eram consternat, dar şi întrucîtva lămurit. Desigur că nici unul nu văzuse şerpi de foc, doar îi ţinusem în observaţie într-un loc închis. Că jungla nu ardea puteau afirma toţi cei rămaşi sănătoşi. Era vorba deci numai de delirul, de halucinaţiile encefalitei care îi ucidea printr-o febră de 42°, rar întîlnită. Dar de ce aveau cu toţii aceleaşi halucinaţii? Unde era punctul de plecare, de unde acţiona aceeaşi cauză?

În ziua următoare lucram febril. Comandantul mă surprinse în cort examinînd încordat, la un microscop portativ, excepţional, în lumina puternică a unei lămpi electrice, un proaspăt preparat pe o lamă de sticlă. Mă întrebă curios ce văd prin lentilele aparatului. Îi răspunsei, emoţionat, că am credinţa că am făcut o descoperire importantă, dar că-i cer răgaz o zi-două pînă îmi voi termina verificările. În acel moment survenіră două fapte care ne-au întrerupt discuţia. Primul era acela că ofiţerul comandant se aplecă să vadă ceva mai de aproape un lucru de pe masa improvizată pe care sta şi microscopul şi scoase dezgustat un strigăt: „Ce-i acesta? Un ochi de om!" Iar al doilea fapt era tot acel straniu cu care începuserăm să ne obişnuim; tărăboiul provocat de cîţiva îmbolnăviţi, care urlau cunoscutul refren despre şerpii de foc şi jungla în flăcări.

Faptele presau, mă simţii obligat să dezvălui comandantului descoperirea mea şi tot ce putea însemna aceasta. În timpul convorbirii, comandantul părea să se lepede repede de încordarea

care-l stăpînise în ultimele zile: avea acum o explicaţie satisfăcătoare, aproape sigur cheia evenimentelor alarmante şi ciudat de asemănătoare petrecute în tabăra sa. Mă întrebă îngrijorat: „Ai medicamentul?". Din fericire îl aveam, deoarece făcea parte din tratamentul curent al unei boli a cărei natură fusese descoperită, după secole, abia cu douăzeci de ani în urmă.

În ziua următoare, împreună cu cinci oameni, plecai chiar eu în solie, în satul cu pricina. Acesta era păzit bine şi ziua. Oameni vînjoşi ne priveau încruntaţi; păreau dispuşi să-şi vîndă scump pielea la nevoie. Deşi eram îndîrjit de pierderea atîtora dintre oamenii mei, deşi voiam să soluţionez pe deplin enigma, mă întrebam ce caut eu aici, ce căutam în ţara oamenilor acestora mîndri.

Cu toate că arborasem drapelul alb al solilor, abia intraţi în sat, şi furăm înhăţaţi. Eram dezgustat, oamenii aceştia pe care îi stimam fără voie călcau o tradiţie milenară recunoscută de toate neamurile. Legaţi, furăm siliţi să străbatem satul pe propriile noastre picioare. Pe lîngă noi mai mergea mîndru şi atent un tigru uriaş. Capul lui avea, în plină zi, o iradiaţie verzuie, ca o aureolă. Dar nu mă mai speria acum, ca în noaptea în care ne apăruse pe neaşteptate. De aceea nu ne atacase, era un tigru dresat, învăţat să-şi păzească bine pielea. Se vedea că locuitorii satului nu erau porniţi să ne ucidă pe faţă, totuşi eram îngrijorat. Mai ales că antrenasem în ideea mea, a soliei, cinci oameni care ar fi putut rămîne liniştiţi în tabără. După ce ieşirăm din sat şi străbăturăm o nouă porţiune de junglă, ajunserăm într-un luminiş care se deschidea brusc, purtînd în mijlocul lui un templu. Avea o construcţie stranie, nu semăna cu cele indiene, îmi amintea de templele vechilor peruvieni (dar de unde aici?). Tîrîţi înăuntru, văzurăm o sală aproape goală, în care erau, printre altele, mai multe jilţuri şi o bancă lungă pe care furăm trîntiţi. Din jilţuri ne priveau cu asprime nişte oameni robuşti, îmbrăcaţi mai bogat sau mai simplu: păreau să alcătuiască un juriu. Dintre ei, unul mai în vîrstă purta nişte ochelari cu lentile făcute parcă din cristal, ce-i măreau ochii pînă la a-i face fascinanţi. Ni se adresă într-o englezească perfectă:

— Văd după însemne că sînteţi medic. Ce căutaţi aici?

— Caut completarea!

— Completarea? La ce?

— La explicaţia enigmei.

Bătrînul rămase pe gînduri. Apoi rîse sarcastic:

— Nu ştiu ce-ai să mai poţi face, că eu...

Bătu din palme. Într-o clipă furăm legaţi la ochi. Auzii zgomot şi buşituri de lucruri cărate. Oare părăseau sala? Ne dezlegară ochii. Eram ca orbiţi. Din încăpere ne priveau acum statui de aur, mari cît oamenii, bătute cu pietre preţioase. Ochii lor aruncau parcă flăcări. Înaintea semicercului constituit de statuile minunate şi înfricoşătoare totodată zăcea un altar pe care era trîntită o buturugă de aur şi ea în flăcări. Nu, nu era de aur, era chiar o buturugă uşor putrezită (mirosea a ciupercă), dar era de o fosforescenţă de necrezut.

— Uite, vă inoculez o doză de zece ori ori mai mare, pentru ca totul să decurgă mai repede, spuse bătrînul cu ochelari.

Ne făcu la toţi cîte o injecţie.

— Mulţumesc că ne-aţi onorat cu o injecţie, cu o înţepătură făţişă, reacţionai eu liniştit.

Bătrînul, despre care intuii că este medic, mă privi o clipă pe gînduri :

— Chiar dacă ştii ceva, n-ai să mai poţi comunica nimănui.

Ne şi apucară repede mîncărimile, erau torturante, pentru că, fiind legaţi, nu ne puteam scărpina :

— Lăsaţi, ne spuse bătrînul, curînd o să aveţi un spectacol impresionant, pe lîngă care nu mai contează faptul că nu sînteţi liberi... să vă scărpinaţi.

Mă abţinui să mai comentez ironia lui, mă temeam acum şi să mai susţin că ştiu perfect în ce constau faptele şi care este dezlegarea enigmei.

— Peste două ceasuri veţi fi eliberaţi. Peste alte 30 de minute o să vă puteţi „invada“ tabăra.

Ştia că ne va cuprinde turbarea delirului encefalitic.

Dar noi, odată eliberaţi şi ajunşi la tabără peste exact două ore şi jumătate, nu o „invadarăm“, ci intrarăm liniştiţi şi fericiţi că ne-am întors. Comandantul mă aştepta frămîntîndu-se. Se lumină de bucurie cînd mă revăzu.

În noaptea aceea nu mai înnebuni nimeni, pentru că în cursul zilei care trecuse toţi membrii taberei făcuseră cîte o injecţie cu preţiosul praf galben pe care un călăreţ îl adusese în cursul dimineţii, în goană, din depozitul de medicamente al taberei generale.

A doua zi eram din nou la porţile satului. Nu mai furăm înhăţaţi, ci conduşi în linişte la templu. Chipurile din jilţuri erau acum mohorîte, nu mai aveau trufia stăpînului pe situaţie.

— Te felicit, doctore, îmi spuse bătrînul.

— M-a felicitat şi comandantul, răspunsei liniştit.

— Da, dar chiar dacă ţi-ai făcut şi azi o injecţie preventivă, dacă te ţin prizonier pînă mîine, nu vei mai fi apărat de arsenical care se va fi eliminat din sînge.

— Da, dar dacă nu mă întorc exact în două ore şi jumătate ca şi ieri, satul va fi asediat, templul peruvian odată cucerit va fi distrus, împreună cu comorile sale !

Bătrînul rămase perplex :

— Şi aceasta o ştii ?

— Nu ştiu cum aţi ajuns aici, dar se poate recunoaşte că templul este peruvian, ca şi spirocheta dumitale fosforescentă.

— Nu e a mea, se transmite de generaţii cultivată pe buşteanul acesta, care datează de secole. A servit strămoşilor noştri şi nouă să ne apărăm de duşmani, prin inoculare cu ace fine suflate prin nişte sarbacane.

— Mi-am dat seama că aşa trebuie să fie. De altminteri cred că în clipa aceasta un mesager călare predă la tabăra generală un plic care descrie evenimentele şi explicaţia lor. Chiar dacă aveţi vreun gînd nebun să ne ucideţi, tot nu veţi mai putea păstra taina. Apoi şi satul va fi distrus. N-aveţi încotro, trebuie să ne predaţi pe cei vinovaţi. Ei vor fi judecaţi şi pedepsiţi după litera legii.

— Legea voastră! hohoti sarcastic bătrînul. Ne vom supune, dar nu vei folosi descoperirea dumitale, care nu e a dumitale.

Plecă din încăpere. Ceilalți rămaseră în jilțuri ca stanele de piatră. Doar tigrul se plimba pufăind nervos prin sala spațioasă. Cînd bătrînul se reîntoarse, purta în mînă un bidon cu benzină. Îl răsturnă peste buturuga fosforescentă și-i dădu foc. Flăcările mistuiră repede buturuga seculară, hrana teribilelor spirochete fosforescente, luînd cu ele un secret și un exemplar ce nu mai putea fi reînnoit.

Ne întoarserăm în tabără împreună cu „vinovații" predați. Pînă seara ridicarăm tabăra, ne întoarserăm la baza noastră. Toți erau de-a dreptul fericiți, numai eu eram îndurerat. Cineva îmi aruncase „ochiul uman" din care preparasem lama salvatoare. Nu mai puteam prepara o a doua, nu mai puteam încerca o cultivare într-un mediu de laborator, nu puteam prelungi cercetările.

★

Mă uitam la profesor. Ochii săi erau fascinanți în spatele lentilelor făcute dintr-un cristal special.

— Medicul de obîrșie peruviană v-a dăruit ochelarii săi?

— Da, răspunse profesorul, prins de oarecare neliniște. Abia de cîțiva ani mi se potrivesc, fiind pentru un om mai în vîrstă. E o încîntare să-i întrebuințezi.

— Iertați-mă, continuai eu, chestiunea este destul de veche, ca s-o putem discuta în toată libertatea. Spuneți-mi: cum a scăpat de rigorile legii medicul cel bătrîn o dată ce din cauza lui au pierit mai mulți soldați de encefalită spirochetozică?

— Dacă te-ai gîndit să întrebi, poți s-o afli. În realitate nu plecase nici un mesaj în plic la bază, iar comandantul a acceptat să treacă sub tăcere rolul bătrînului medic în toată acțiunea. În definitiv, el încercase să-și apere seminția cu armele pe care știa să le mînuiască mai bine. Cît despre însoțitorii mei în sat, n-au avut suficiente elemente să înțeleagă prea clar din discuția noastră despre ce era vorba.

Privii din nou prin microscop lama cu spirochetele fosforescente. Erau acolo cu focul lor nestins. Poate se va stinge totuși peste cîteva zeci de ani (lama, unică, nu putea ține la nesfîrșit) și sămînța lor va fi dispărut atunci total și definitiv. Ele aparțineau unei specii teribile, care reușea, în mai puțin de două zile, să provoace moartea organismului invadat.

— Desigur, spirochetele astea se înmulțesc fantastic de repede, fabricîndu-și singure substanța fosforescentă și cotropesc tot creierul, acesta se inflamează violent, ceea ce și provoacă febra de 42°. Aș fi gîndit că se localizează în centrii optici din scoarța lobului occipital al creierului, dacă n-aș fi aflat de la dumneavoastră că i-ați extras din retină.

— Tinere, ai o perspicacitate de polițist, îmi răspunse cu o notă de admirație profesorul. Spirochetele împînzesc cel mai mult retina, unde vasele capilare sînt strîmte. Cîte unii ies (ieșeau mai bine zis) în afara vaselor capilare, zvîrcolindu-se în fața celulelor fotosensibile ale retinei și creînd iluzia (și nu halucinația) unor șerpi de foc și a junglei în flăcări. Oh, de mi-ar fi rămas ochiul acela!

— Aţi fi ajuns celebru. Şi mai celebru, mă corectai eu, cu politeţe şi sinceritate totodată. Aţi fi publicat un studiu despre o specie nouă de spirochet, înrudită cu sîngeroasa treponemă, care a fost adusă de marinarii lui Columb din America în Europa, ca un flagel al apropierii carnale.

— Da, dar ochiul acela a dispărut cu restul de spirocheţi din el, aruncat de o mînă neştiutoare ca un obiect de sacrilegiu. Au rămas doar această lamă, ochelarii aceştia şi durerile de cap, uneori cumplite, consecinţa actului de curaj de pe vremuri, de a mă lăsa inoculat cu un germene aproape necunoscut pentru mine atunci.

— Aţi avut mare curaj şi ceva noroc. S-ar fi putut întîmpla să nu vă folosească salvarsanul injectat preventiv, ca specific antispirochetozic (descoperire făcută de marele Ehrlich) sau pur şi simplu să fiţi achitat fără nici o inoculare.

— S-ar fi putut întîmpla! Dar fortuna audaces juvat, norocul ajută pe îndrăzneţi, cum ar fi spus strămoşii dumitale latini.

Mă flata legătura făcută de profesor între mine şi strămoşii mei latini. Nu mă putui stăpîni, fiind tocmai atunci vorba de îndrăzneală, să-i reproşez profesorului :

— Poate că totuşi era mai bine să predaţi lama cu spirochetele cercetării publice : în afara stabilirii unei specii noi, extraordinare, de vieţuitoare, s-ar fi putut eventual identifica substanţa fosforescentă, aşa de tenace şi puţin pretenţioasă la reactivare prin lumină. Cine ştie la ce lucruri admirabile ar fi putut servi, mai ales pentru tehnică.

— Am lăsat-o prin testament cercetării publice. Sfîrşitul meu nu e departe. Cînd m-am lăsat injectat preventiv cu salvarsan, înainte de a porni în solia îndrăzneaţă spre sat, o parte din doză a fost risipită de sanitarul meu, care era emoţionat la gîndul că poate n-o să mă mai întorc. De aceea am făcut „puţină" encefalită. La tabăra de bază am stat o zi în cort, toţi credeau că mă odihnesc. Pe mine mă consuma însă un delir domolit doar de morfină. Am apucat să văd şi eu „şerpii de foc", dar ei nu m-au omorît ; în schimb pot să cred că mi-au scurtat întrucîtva viaţa.

Aşa s-a încheiat mărturisirea savantului londonez. Au trecut cîţiva ani de la întîlnirea mea cu el. De multe ori mă gîndesc ce-o mai fi făcînd. Vor fi mistuit pînă acum creierul său genial şi nobil flăcările lăsate în urma sa, ca o răzbunare postumă, de spirocheta fosforescentă ?

Sus, printre spărturile dintre copaci, pe cerul albastru, norii de adineauri se deplasează mai repede. Tufişurile din jur se agită. Pînă adineauri, cînd mă lăsasem purtat de filmul amintirilor, viaţa parcă încetase în jurul meu. Acum a pornit din nou. Căci viaţa îşi urmează totdeauna cursul.

„Doi maeştri"

Şuvoiul de oameni se scurgea zgomotos pe peron. Locomotiva pufăia liniştită şi caldă.

Dincolo de micul grilaj te intîmpina oraşul, cu primii lui oameni şi cu... surprizele pe care le rezervă orice viitor — apropiat sau îndepărtat.

Un tînăr, bine făcut şi bine îmbrăcat, purtînd o elegantă valiză de piele, încerca tocmai să se strecoare printre doi călători încărcaţi cu bagaje grele, cînd asupra lui aproape că se năpusti un ins mai în vîrstă, cu o figură frumoasă şi impresionantă, îmbrăcat cu îngrijire. El luă capul tînărului între palme, îl privi cîteva secunde cu un interes deosebit, apoi îl sărută zgomotos pe amîndoi obrajii şi-i spuse cu voioşie :

— Tot băiat frumos şi voinic ai rămas. Ce bine îmi pare că ai venit ! Sînt convins că ai să-i uimeşti pe cei de aici.

Tînărul se opri o clipă. Poate că îl jena exuberanţa exagerată a celui care-l întîmpina. Figura lui se contractase în prima clipă, ca de uimire, avu apoi un fel de spasm, după care se destinse într-un surîs sincer :

— Mă bucur şi eu că te revăd.

Dar numai atît. Şi se lăsă luat de braţ de prietenul său şi purtat posesiv spre ieşirea din gară. În scurtul drum însă, cînd şi cînd, faţa i se întuneca şi privirea îi devenea stranie.

— Ce-o fi cu mine oare ? scăpă el printre dinţi, cu o nuanţă de îndîrjire. Am ceva, ca o mică slăbiciune, neobişnuită pentru mine, se scuză el către vîrstnicul ce-l privea intrigat.

La ieşirea din gară, se urcară într-un taxi, care porni repede, străbătînd larma marelui oraş.

— La circ ! comandase vîrstnicul.

— Cum, direct la circ ? încercă să protesteze tînărul, dar se opri în faţa privirii mirate a însoţitorului său.

Acesta părea să-i impună cu ceva, deoarece simpla lui privire îl linişti iar pe tînăr ; care, desigur, nu voia să-l supere pe cel care îi proteja intrarea în marele oraş.

— Trenul a sosit în ultima clipă, aşa că va trebui să intri imediat în spectacol, după cum a fost convenţia.

— Ai dreptate, aşa a fost convenţia, îşi aminti îndată tînărul. Iartă-mă, continuă el după o tăcere, parcă sînt năuc. Dar drumul a fost lung şi în compartiment era tare cald. Acum e destul de răcoare... tocmai bine pentru trenci.

— Vrei să spui pentru pardesiul pe care-l porţi !

Tînărul roşi aproape : cum de crezuse că poartă trenciul cînd, într-adevăr, era îmbrăcat cu pardesiul ?

Vîrstnicul rîse satisfăcut. Ochii lui mari şi negri aveau succesiv o duritate care te îngheţa sau o blîndeţe care te încălzea pe loc.

— Am fost azi dimineaţă la directorul circului. M-a primit foarte amabil, deşi abia mă cunoscuse. Era încîntat de reprezen-

tația pe care-o va avea în această seară. Cu tînărul dresor, capabil să stăpînească de la început animalele pe care nu le cunoaște „la prima vedere", după cum stă scris pe afiș cu litere de-o șchioapă.

Tînărul dădu să protesteze din nou. Dar, curios, nici o idee nu-i trecea prin cap; și-l simțea greu și gol.

— Am ajuns! rosti șoferul în timp ce frîna.

Drumul de la gară la circ se consumase repede, ca prin vis. Alei cu umbre și lumini se terminau la un soi de pagodă emisferică, luminată feeric: circul.

— Directorul ți-a și rezervat o cabină. Spectacolul se apropie de numărul tău. Trebuie să te schimbi în goană și să faci și o mică repetiție teoretică.

„Te-o-re-ti-că" — silabisi cuvîntul în minte tînărul. „Dar practica e totul" — făcu el repede asociația bine cunoscută.

În cabină era lumină vie, ordine și mirosea frumos. Menajeria circului era, se vede, departe de acest loc. Dintr-o fotografie fixată la oglindă, îl privea cu ochi mari, aproape fascinanți, prietenul său cel vîrstnic.

„Adică ce prieten, doar este fratele mamei mele" — îi trecu, în sfîrșit, tînărului prin minte. Totuși era încă neliniștit.

— E frumoasă, dar ce caută aici fotografia dumitale? își întrebă el unchiul.

— Cum, dragul meu, dar este fotografia ta și nu a mea. Probabil că ți-au pus-o la oglindă ca să-ți facă plăcere. Ești într-adevăr obosit și distrat, dar stăpînește-te căci trebuie să apari repede în arenă.

— Mi-e foame, mi-e sete! izbucni tînărul, fericit că găsise, în sfîrșit, explicația stării sale.

După scurt timp termina micul prînz, stropit cu puțin vin și cu apă minerală rece (ceva mai multă).

— Mi-am revenit, spuse el la urmă, convins. Să mă schimb rapid. Dar cu ce? Nu mi s-a pregătit nimic! Ce mă fac? se alarmă el, simțind că-l prinde din nou amețeala. „Se vede că încă nu și-au făcut efectul mîncarea și băutura" — căută să se autoliniștească.

— Ai să apari în haine de oraș, sosi liniștit răspunsul.

Ochii stăruitori ai „unchiului" îl convingeau și ei pe mutește. Avea acum în mînă un album. Pe fiecare dintre cele zece file era desenat cîte un cerc gros și mare: arena, avînd în interior cerculețe marcate cu litere groase: P; T; L.

Pantere. Tigri. Lei...

În urechile tînărului pătrundea totodată vocea sonoră a „unchiului"; acesta îi arătă cele zece poziții de plecare ale fiarelor și figurile lor intermediare:

— P.T.L.!

— T.P.L.!

— L.T.P.!

Majusculele se amestecau. Totuși lucrurile erau simple, se va descurca el.

„Dar «unchiului» cine i-o fi făcut instructajul și cînd?"

— Unde te gîndești?

Apostrofa severă îl mai limpezi și-i opri dansul cercurilor, cerculețelor, majusculelor ce simbolizau fiare; fiare, nu pioni.

— Să fii atent la mine, îi răsună din nou, parcă de-a dreptul în creier, glasul sonor al interlocutorului. Am să stau în primul rînd, ca să te urmăresc. Dacă uiți ceva, am să-ți fac semn Haide!

Și-i deschise larg ușa cabinei.

Cabina dădea direct în interiorul circului. Curios cum de nu răzbătuse în ea zgomotul muzicii? Era a nu știu cîta ciudățenie pe care o întîmpina tînărul în seara aceea...

Marginile arenei erau străjuite de un grilaj înalt. Tînărul intră în incinta ei, aproape orbit de lumini, zăpăcit de publicul care-l aplauda frenetic. „Cine știe ce reclamă mi s-o fi făcut!" — gîndi el și întoarse involuntar capul. Din primul rînd, lîngă intrarea artiștilor, luminat în plin, îl privea cu grijă, cu duioșie parcă, alte ori cu duritate, binevoitorul său „unchi".

„Cum de-am uitat cum îl cheamă!" — se neliniști pentru o ultimă oară tînărul. Mai avu timpul să-și propună să consulte a doua zi un medic. Dar peste o clipă năvăliră în arenă fiarele.

Și atunci începu fantasticul număr, care avea să rămînă în istoria circului. Publicul nu mai văzuse un dresor atît de sigur pe sine. Părea un automat ce execută cu strictețe un program. Privirea sa fascina fiarele, semnele cravașei sale se materializau instantaneu în salturile lor sau stăpîneau temerare momente fixe. Și totul se petrecea în tăcere: omul nu scotea un sunet, fiarele la fel. Publicul, fascinat și el, nu se putea dumeri, dacă era un vis, mai bine zis: dacă era un vis urît sau unul frumos.

Un singur om era lucid. El n-avea voie să-și părăsească postul de comandă, conferit de grija ce-o datora tînărului, pe care-l aruncase, poate cu ușurință, într-o situație ce putea deveni tragică: contactul cu niște sălbăticiuni stăpînite doar de instincte și reflexe și care nu-l cunoscuseră pînă atunci. Ochii săi căutau cu stăruință privirea tînărului să-l încurajeze. Dar acesta nu-l mai privea de mult, transportat de muta încordare de a executa cu precizie mișcările clare și iuți ale ansamblului de „gimnastică" pe care-l constituiau el și cele nouă fiare: P.T.L.!

Numărul care păruse că ține o veșnicie se sfîrși totuși. Fiarele dispărură prin coridorul de gratii. Publicul delira.

În arenă intrară încă două persoane: un ins îmbrăcat în frac, directorul circului, desigur, și un ins îmbrăcat în haine obișnuite, dar cu distincție: „unchiul". El se repezi la tînăr și-l mîngîie blînd, cu amîndouă palmele, pe obraji. Tînărul privea acum năuc în jur. Directorul ridică mîna și în circ se făcu o tăcere mormîntală.

— Onorat public! începu el, cu formula cea mai tradițională. Ați avut ocazia să vedeți un „număr dublu" de „înaltă dresură" și de „înaltă hipnoză". Le datorăm, aș zice, pe amîndouă prea bine cunoscutului nostru maestru hipnotizator, și-l arată pe vîrstnic, care a conceput ideea unui dresor improvizat, dar lipsit total de frică, aflîndu-se sub comanda hipnozei.

Tînărul nostru dresor, improvizat precum vă spuneam, a fost recrutat în gară, hipnotizat pe loc, adus la circ, instruit rapid și urmărit clipă de clipă în arenă de voința și intenția maestrului. Mărturisesc însă că nu mă așteptam la un spectacol atît de reușit, impresionant de reușit. Nu mă așteptam să se găsească un „medium" fără greș ca acest tînăr. Îl felicităm pentru îndrăzneala sa, chiar dacă a fost involuntară, pentru priceperea sa, chiar dacă a fost dirijată, și-i urăm succes din plin în propria sa meserie.

Publicul delira din nou. Directorul și maestrul păreau totuși puțin dezamăgiți. Ei se uitau la tînăr și parcă așteptau ceva de la el. Dar el, în loc să pară speriat, îi privea acum senin, ba chiar cu un mic surîs ironic.

— Te felicit, tinere, îi spuse, strîngîndu-i mîna, fostul „unchi". Ești cu adevărat un om curajos, căci nu te impresionează primejdiile prin care ai trecut, acum cînd le afli.

— Vă felicit și eu, maestre, răspunse cu o voce sonoră și clară tînărul (acum capul îi era cu adevărat limpede!). Au încercat și alți maeștri să mă hipnotizeze, dar numai dv. ați reușit. V-am acceptat ca „unchi" atît timp cît ați voit-o. Dar ca dresor...

El se apropie de director, care deschisese deja gura să ceară explicații și-i relată ceva timp de aproape un minut. Directorul era consternat, părea că nu știe ce să facă. Publicul se impacienta însă, nu știa dacă e vorba de o realitate sau de o înscenare, ca la circ. Începuseră bătăi din picioare. Directorul se hotărî atunci să ia taurul de coarne :

— Onorat public, începu el, dar simți nevoia să-și dreagă glasul. Din păcate, maestrul nostru a creat numai un medium, dar nu a avut șansa să creeze și un dresor, căci acesta exista de mai înainte în acela pe a cărui voință a stăpînit-o timp de o oră. Vă prezint pe tînărul și renumitul dresor X, de a cărui existență ați auzit, desigur, în ultimul an. În seara aceasta sosea în Capitală tocmai pentru a face un contract cu circul nostru. Un uimitor ghinion sau o fericire a făcut ca maestrul nostru hipnotizor să se întîlnească cu un maestru tot așa de mare, dar în dresura animalelor. Îi putem felicita pe amîndoi, de astă dată în aceeași măsură, pentru succesul din această seară. Cred că o puteți confirma.

Peste o clipă, directorul regretă că invitase publicul să „confirme". Căci aplauzele, tropotele, chiotele nu conteniră multe minute și-l zăpăciră chiar pe el, care altădată le-ar fi suportat oricît.

Cele trei persoane părăseau încet arena, retrăgîndu-se cu spatele. Tînărul ținea afectuos de mînă pe fostul său „unchi". Simțea că acestuia îi trebuie în acele momente de trecătoare, dar minunată glorie și o mică consolare.

De atunci nu i-a spus decît „unchiule" ; și niciodată cu ironie, ci întotdeauna cu afecțiune.

„Ceasul“

14 și 47 ! Două numere fantastice ? Cine ar putea răspunde cu certitudine ! Judecați și dv. :

Le văd acum înscrise pe un rezultat de numere cîștigătoare la o tragere de Loto central. Sînt primele două numere din cele trei aparținînd premiului special, desigur mare, de la această tragere. Nu am nici un regret, deși aș fi putut să le joc, fiind avertizat asupra lor (dar nu și asupra celui de-a treilea). Dar ce-o fi gîndind despre ele bătrînul acela, care mi-a povestit niște coincidențe cu adevărat stranii, în care intră și cele două numere ?

Acum două zile, într-o după-amiază, cu un soare rece de toamnă, am intrat într-o mică agentură de Loto din apropierea casei mele. Înăuntru erau doar vînzătoarea și un bătrîn simplu și corect îmbrăcat, care făcea un lucru ciudat : scotea mereu rondelele cu cifre dintr-un săculeț, se uita cînd la ele, cînd la un ceas de buzunar pe care-l ținea în mînă și le înlătura mereu, șovăitor și jenat totodată. Vînzătoarea în definitiv nu era stînjenită cu nimic, dar părea agasată. Odată cu prezența mea își găsi curajul să izbucnească :

— Dar terminați odată, domnule, cu sistemul acesta de a alege numerele : ați scos atîtea și v-ați hotărît abia la două.

Acestea două, puse deoparte, erau tocmai 14 și 47, le-am văzut bine. Bătrînul se fîstîci. Se înroși puțin, apoi păru să i se facă rău.

— Lăsați, renunț atunci, spuse el.

Intrigat și îngrijorat, am renunțat și eu la a mai cumpăra un bilet, am ieșit după el, l-am luat de braț și, împreună cu el, am traversat încet strada. Ne-am așezat pe o bancă din grădinița de peste drum, la o răscruce de tramvaie, destul de însuflețită. Lîngă noi, niște copii se jucau pe o scîndură-balansoar. În stație, tramvaiele se opreau și porneau mai departe, o seamă de inși coborau sau se urcau, trecători de cele mai felurite aspecte păreau că-și văd în liniște de treburile și preocupările micului lor univers.

Nu știam ce să fac. bătrînul își revenise. Nu-mi place să mă amestec în lucruri ce nu mă privesc, dar doream o explicație și el începu, în sfîrșit, să mi-o dea vorbind cu simplitate.

— Vezi, tinere, nici acum nu-mi vine să cred, nu știu ce să cred. Am fost profesor de fizică și am avut totdeauna o încredere oarbă în materie și în cauzalitate, în cognoscibil și în comunicabil. Dar în vara aceasta a survenit ceva care m-a descumpănit total, făcîndu-mă să socotesc că trăiesc aventura vreunui erou din istorisirile lui Wells. Uite, ceasul acesta e de vină.

Îl luai în mînă. Era un ceas de buzunar, gros și greu, dintr-un metal cenușiu și puțin posomorît. Dar nu, nu era un ceas, cel puțin nu unul obișnuit. Pe cadranul foarte învechit, fără cifre, un ac mare se învîrtea încet, cu oarecare neregularitate. Poate că era un cronometru !

— L-am găsit în vara aceasta pe marginea lacului, continuă bătrînul. Mă dusesem să pescuiesc, așa, într-o doară, căci nu prea

mă pasionează. Am mutat puțin un bolovan mai mare ca să pot sta pe el. Din locul unde stătuse răzbătea la suprafață marginea rotundă și groasă a unui obiect îngropat cine știe de cînd acolo. Era, vezi, ceasul acesta — dacă se poate numi ceas. Pare tare vechi, deși e încă strălucitor. Am renunțat la pescuit, m-am întors acasă, neștiind ce trebuie să fac. Nici nu i-am spus soției ce am găsit, pentru că nu voiam să dau loc la vreo discuție din primul moment. A doua zi dimineață am arătat unui ceasornicar obiectul. Omul a rămas de la început uimit, îmi spuse că e din platină, din multă platină. Cînd i-a desfăcut capacul din spate i-am văzut mașinăria, care părea însă dintr-un metal mult mai puțin nobil. Ceasornicarul a întors „ceasul" sub ochii mei (eu nu îndrăznisem încă să umblu la el), și acul, unicul ac al cadranului, începu să se rotească destul de vioi și de regulat. Se auzea o bătaie, ca o ciocănitură discretă, în doi timpi, semănînd oarecum cu bătăile unei inimi. Ceasornicarul, un om mai în vîrstă și cu experiență, părea consternat.

— De unde-l aveți ? Nu-i ceas, nici măcar cronometru. Și ce vechi este ! Doar platina lui n-a îmbătrînit. Are roți egale și un balansoar ciudat, care se înclină cînd oscilează, lovind în perete și scoțînd zgomotul acesta. Arcul e dintr-un metal negru, n-am mai văzut așa ceva. Pare tare uzat, nu v-aș sfătui să-l întoarceți de multe ori. Dar ce vorbesc, nici nu știu la ce v-ar servi să-l întoarceți căci obiectul nu pare construit în vederea măsurării timpului. E bun ca piesă de muzeu, ca o curiozitate ; una cu totul neobișnuită...

Am plecat uluit de la ceasornicar. Stam cu ochii mereu pe „ceas". Îl țineam strîns în mînă și parcă simțeam pînă la inimă bătaia lui. Tot uitîndu-mă la el și dînd să traversez strada, m-am oprit brusc, speriat : acul nu mai mergea ! În aceeași clipă a trecut pe lîngă mine, vîjîind, o mașină, care numai printr-o minune nu mă călcase. M-am retras emoționat pe trotuar. Acul mergea din nou !

Am ajuns acasă tremurînd. Fusese să mă calce mașina, dar eram proprietarul, măcar deocamdată, al unui obiect nemaiîntîlnit. „Ce voi face cu el ?" — mă întrebam. Acasă m-a întîmpinat soția, care s-a îngrijorat imediat la vederea mea.

— Ce-i cu tine, ți-e rău ? Ce ai în mînă ?

În prima clipă mi-a venit să mint, deși totdeauna m-a revoltat orice minciună, chiar și una mică. M-am uitat la „ceas". Iar nu mai mergea. I-am povestit atunci totul soției, mi-am exprimat regretul că asemenea piesă rară nu mai poate funcționa. Dar acul pornise iar ! Am pus pe masă straniul obiect, mă uitam la el mereu, am început să mănînc. Supa era sărată foc, căci soția mea nu înțelegea să respecte dieta necesară ei, iar eu nu agreez sarea. „E bună ?" — m-a întrebat soția. Am dat să răspund că nu, că nu-mi place de loc, dar „ceasul" se oprise iar. Neatent la răspuns, am îngăimat atunci un „da", împotriva intenției mele. Soția părea și mirată, dar și plăcut impresionată și-mi mărturisi că, evident, pusese prea multă sare în supă, dar de mult nu fusesem așa de gentil încît să nu-i reproșez greșeala. Ceasul mergea iar. Oare se juca cu mine ? După-amiază am plecat după niște tîrguieli. Afară se înnorase. Soția stăruia să iau umbrela, eu mă opuneam, căci într-o mînă țineam sacoșa, în alta „ceasul". Chiar în momentul acela se oprise din nou. Am plecat supărat, mă gîndeam să mă duc mai

degrabă din nou la ceasornicar. M-a prins repede ploaia, m-am încăpățînat să nu mă adăpostesc, m-am întors ud bine. „Ceasul" mergea din nou. Am stat după aceea o săptămînă în casă, cu o ușoară congestie pulmonară.

Dar atunci, în aceeași seară, eram deja lămurit. Dețineam ca nici un alt muritor o mașină, în același timp stranie și minunată, și nu-mi mai păsa de altceva pe lume. Știam acum că atunci cînd se oprea „ceasul" voia să arate că acțiunea în curs trebuie să fie imediat întreruptă. Cînd am stat brusc pe loc, la prima blocare a acului, am făcut-o, desigur, instinctiv, tocmai ca să nu coincid cu drumul mașinii și să nu fiu călcat de ea. „Ceasul" se oprise, protestase, de asemenea, și cînd am vrut să-i reproșez nevestii că supa e foc de sărată, și cînd, împotriva bunului-simț, am refuzat să iau umbrela. Și de atunci, din clipa în care m-am lămurit la ce-mi poate servi extraordinarul obiect, am început să-mi fac un obicei din a-l consulta ori de cîte ori șovăiam în micile acțiuni ale traiului meu zilnic. Era pentru mine o încîntare permanentă să folosesc minunata jucărie, eram ca obsedat și halucinat de un vis frumos. Soția remarca, adesea, că mă port cu mai mult tact decît în toată viața noastră de pînă atunci. Admira și ea „ceasul", dar numai metalul, regreta că mașinăria nu e bună de nimic. Dacă ar fi știut!

Și ce frică îmi era de cîte ori îl întorceam, să nu se rupă arcul. Noaptea, cînd îl ascundeam sub pernă, mă apucau gîndurile asupra trecutului. Dacă aș fi avut așa ceva în tinerețe, oare nu aș fi ajuns cu mult mai departe pe scara socială, avînd un sfătuitor atît de prețios pentru momentele viitorului apropiat? Oare cît timp zăcuse în pămînt prețiosul obiect? Nici măcar nu mă mai întrebam cine l-o fi construit, cum se explică dotarea sa extraordinară. Eram prea fericit ca să vreau să și înțeleg totul. Doară tot eu, pe cînd eram profesor de fizică, îmi sfătuiam elevii să nu se trudească a înțelege unele concepte, ca, de pildă, cea de finit și infinit, ci doar să le ia ca atare.

Și „ceasul" își făcea mereu datoria. Neeroic, nu avea prilejul unor previziuni mari, dar îl credeam în stare și de ele. De pildă, într-o zi, soția mea da să aprindă focul, vrînd să toarne dintr-o sticlă gaz peste lemnele din sobă, căci începuse frigul. Tocmai mă uitam la „ceas": se oprise. I-am smuls cutia de chibrituri din mînă — nici eu nu știu cum mi-a venit ideea. Ne-am lămurit imediat că sticla era umplută cu benzină, deci chibritul ar fi aprins în sobă benzină și nu gaz.

Stăpînit de dorința oricărui om de a împărtăși frămîntarea sa interioară, într-o zi i-am povestit unui nepot, inginer, „taina" „ceasului". Nu m-a crezut. I l-am împrumutat, cu toate că aveam inima strînsă, la un concurs de „Cine știe cîștigă", în care tema era: „Hazardul, capriciile și legile lui". Am asistat și eu, în sală, la răspunsurile nepotului. Era grozav de pregătit, a dat niște răspunsuri minunate. Nu s-a uitat odată la ceas pînă la întrebarea a 9-a, cînd examinatorul l-a întrebat dacă o acceptă — avertizîndu-l că totodată este vorba și de o „surpriză" ce ține de tema concursului. După ce s-a uitat la „ceas", nepotul a răspuns, parcă cu ciudă, că se oprește înaintea întrebării a 9-a. Nepotul meu a cîștigat totuși întreg concursul, căci întrebarea a 9-a era tocmai dacă concurentul vrea să răspundă la ea sau nu; și se stabilise mai

înainte, prin tragere la sorți, că situația cîștigătoare era aceea de a se opri înaintea întrebării a 9-a. Sala era în delir! După aceea l-am întrebat pe nepot ce făcea ceasul cînd s-a uitat la el. Ceasul se oprise și, fără să vrea, nepotul se oprise și el din acțiune. Dar nu credea în nimic deosebit, deoarece șansele de a da un răspuns bun fuseseră de 50 la sută, ca la cel mai simplu joc de noroc! (El uita însă că avusese tentația să accepte întrebarea a noua, ceea ce l-ar fi făcut să piardă concursul). S-a oferit, în schimb, să-mi cumpere ceasul pe un preț apreciabil.

Bătrînul se oprise din povestire. Pe obrajii-i uscați i se prelingeau două lacrimi. În clipa aceea am observat că purta doliu la rever. L-am așteptat, tăcînd, să-și revină.

— Plîng, începu din nou bătrînul, pentru că acum o lună mi-a murit soția. Minunea ce o aveam în casă nu putea să facă și minuni. Într-o zi m-am dus la cinematograful din apropiere să iau două bilete pentru spectacolul următor. Țineam, ca de obicei, ceasul în mînă. Se oprise tocmai atunci. Am renunțat să mai iau biletele, m-am întors îngrijorat acasă. Pe soția mea o apucase o durere violentă de inimă. Peste 3 zile a murit la spital, de un infarct de miocard.

Bătrînul tăcea iar. Mîna, cu degetele desprinse moale, adăpostea totuși cu grijă obiectul acela, din metal cenușiu posomorît. (Era oare din altă planetă? Era oare din platină? Era oare adevărat că se oprea brusc pentru a da un semnal de alarmă?). Bătrînul voia să se ridice. M-am speriat că poate voi pierde pentru totdeauna urma minunatului obiect. Aproape că l-am silit să mai stea pe bancă. Am îndrăznit să-l întreb ce-l îndemnase să joace la Loto în felul în care îl surprinsesem în agenție. Îl prinse din nou patima povestirii despre „ceas". Deși cu o voce slăbită, amară, continuă:

— Am scos mereu numere, întrebîndu-mă de fiecare dată dacă să-l aleg pe cutare sau cutare. Numai de două ori „ceasul" nu s-a oprit și m-a lăsat astfel să adopt niște numere: 14 și 47! N-am putut acționa mai departe, m-a rușinat vînzătoarea. Nu umblu după cîștig, voiam să am încă o probă mai mare de valoarea obiectului pe care-l vezi.

Am luat atunci „ceasul" în mînă. Acul nu mai mergea! M-am înfiorat. Pentru prima oară credeam, instinctiv, că „ceasul" are în el o putere magică și ne avertizează să nu facem ceva. Să ne ferim cumva de o nenorocire? Care?

Ea totuși s-a întîmplat. Văzînd că „ceasul" nu mai merge mi-a trecut prin cap gîndul nefericit că poate nu este întors și am început să-l întorc.

— Nu face asta, strigă bătrînul, nu vezi că te avertizează să nu o faci?

În clipa aceea s-a rupt arcul!

Parcă s-a rupt ceva și în inima mea. Am avut senzația unei lovituri în clipa zgomotului sec al plesniturii. Mi se părea că este

iminent să aud trosnind ceva și în trupul bătrînului. El amuțise, se uita prostit la acul care nu mai avea acum nici o putere să pornească.

Se ridică greoi de pe bancă și plecă. Nu mai ținea ceasul în mînă, aproape că-l aruncă în buzunarul de la pardesiu. După o oră abia am reușit să mă ridic de pe bancă și eu.

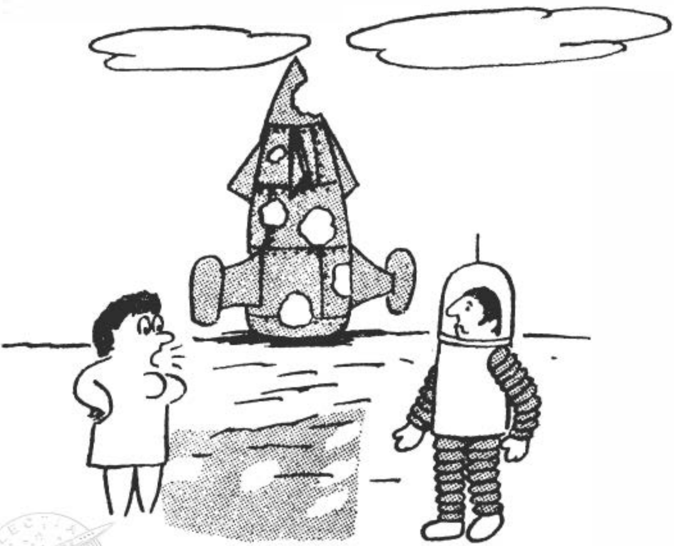
Acum mă uit în vitrină: 14 și 47! Numere extraordinare? Au ieșit doar după regulile hazardului, de care nu se miră nimeni.

Dar obiectul acela era oare fantastic? La cîte coincidențe ai dreptul ca să explici mai multe coincidențe? „Ceasul" nu o fi acum sub observația banală a unui ceasornicar care a reușit să-i schimbe arcul? Poate că acum nu se mai oprește, arcul nemaifrecîndu-se de perete, ca înainte! Dar se poate găsi un arc pentru „ceasul" acela? Și nici măcar nu era un „ceas"!

Aș fi bucuros să capăt de undeva un răspuns, măcar la una dintre întrebările mele.

UMOR

Desen de ADRIAN IONESCU

— Iar te-a apucat ploaia de meteoriți?

GRIGORE
DAVIDESCU

LAGUA

ROMAN DE FICȚIUNE ȘTIINȚIFICĂ

(REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE)

Singur în junglă ! Toma realizează această performanță în jungla Amazoniei, în căutarea unor ciclopice orașe părăsite. Îl ajutase poate și faptul că de la ultimul război el nu mai dormea și aproape nu simțea nevoia somnului. O întîlnește pe Lagua — pe numele ei întreg Laguatlahran —, prizonieră la un trib de negri. Era o albă, cu păr roșu, stranie și pe cît de fermecătoare, tot pe atît de pricepută în farmece. Toma o salvează și se îndreaptă împreună spre locuința familiei ei.

(Urmare din numărul trecut)

Călătoream numai cîtă vreme Lagua rămînea trează. Căci apa, nu prea lată, mișuna de „balauri". Caimanii sînt nespus de agresivi și nu o dată au și atacat ambarcația noastră minusculă. Poate că și atrași de mirosul pielii netăbăcite. S-au năpustit spre noi uneori în masă și chiar și în alte ore decît cele de vînătoare, obișnuite lor.

Dar Lagua șuiera... Și totul revenea la normal.

După cîteva zile aproape că învățasem și eu meșteșugul. Dar ea — ca și mine — n-avea încredere în începători.

Astfel că-n amurg puneam piciorul pe țărm, ne împrospătam rația de fructe — din cele în zeci de culori : de manioc, papaia, banane și cîte altele, și de nuci **cusi** — din cele cu miez uleios care ne așteptau cocoțate sus, în palmierul lor înalt ; săgetam adesea cîte un mic **pekari** — sălbatic, dar totuși porc — și dibuiam, mai rar, tîrziu în noapte, vreo dormitîndă **jassana** (se citește hasana) — găină de apă — sau vreo țestoasă **tracava** sau **tartaruga** din cele mari, în timpul în care-și ascundea în nisip comoara ei de ouă cît mingea de golf și bune de mîncat, după ce te obișnuiai cu mirosul lor de ulei.

Pîlcuri de **bugio** urlătoare ne suduiau atunci, neliniștite, în graiul lor maimuțesc. Iar cînd urcam să înnoptăm în furca unui copac, nu o dată deranjam liniștea vreunui **leguan** (i se mai spune și **iguan**) — șopîrla de pom, cît mine de lungă — sau, zăream retrăgîndu-se strategic, cîte-o șopîrlă **teju** abia vizibilă, cu solzii ei plumburii, deși tot pe-atît de mare.

Fixîndu-ne bine în copac, Lagua își dormea senină rația de somn cu capul pe umărul meu. Iar eu mă odihneam, împărțindu-mi noaptea în iscodiri, planuri și visări.

Cercam atunci să recunosc fiece alt zgomot ce se detașa din fondul monoton al țirîitului pătrunzător de greieri, muzica nocturnă a junglei. Deosebeam prin valurile de miresme aromate mirosul de frunze putrede, de camfor sau de vanilie sau parfumul amețitor al orhideii „de foc", cea a cărei culoare de flacără portocalie, sugrumată de dungulițe vineții, era prima ce se zărea de cum se lumina de zi, tocmai acolo sus, printre ramurile înalte. Apoi iar ore întregi dădeam să deslușesc prin beznă cîte ceva din trăsăturile dragi ale chipului de lîngă mine, sorbeam parfumurile proaspete ale părului, ale pielii și gurii ei și mă amețeam mîngîind acest trup, plămădit din vigoare, grație și armonie. Ca să ațipesc apoi jumătatea mea de oră, la deșteptarea Laguei, fericită că-mi poate mîngîia pletele castanii.

Nu o dată, cînd se crăpa de ziuă, constatam că fusesem... trei ; dormisem în vecinătatea unui leneș, acel **bradypus** ce-abia se mișcă, dar cu silueta atît de umană..., pe care-l lăsam netulburat, căci nu are carne destul de gustoasă ca să ne ispitească.

Fericirea idilică nu reușeau să ne-o întrerupă nici sîcîiala zilnică a gîngăniilor și a jivinelor, nici chiar pericolele reale. Talazuri de musculițe — dintre acelea ce-ți lasă tatuaj negru, cu mîncărime pe piele —, de căpușe și de alte gîze ne dădeau ocoluri, dar bine de tot le tempera parfumul meu insectifug cu care o unsesem și pe Lagua, spre marea ei bucurie și mirare. Un fel de mic vrăjitor îi apăream probabil și eu, ei.

Și deseori, în relativa tăcere a nopții, stranii oftări melancolice, aidoma suspinelor de om, ne dădeau de știre că pe acolo s-a aciuat un înfiorător uriaș „boa de apă" **ikuru** (sau **anaconda**, cum se mai cheamă), care-i în stare să înghită un om în întregime și care... suflet ne-nțeles, oftează în somn...

După vreo săptămînă de la evadarea noastră era cît pe ce să ni se întîmple o nenorocire.

În acea dimineață ne pregăteam tocmai să coborîm din copac. Lagua îmi arătă o pasăre splendid colorată — o **tangari** încîntătoare prin straiele ei de curcubeu și care evolua pe aproape, pe sub frunziș.

O priveam îndelung, apoi eu, petrecîndu-mi un braț pe sub subțioarele fetei, o săltai și, rîzînd în hohote, dădui să cobor, cu ea suspendată — ca de obicei —, ținîndu-mă de crăci doar cu o mînă, cu mîna neocupată de Lagua (figură acrobatică ce o umplea de bucurie).

Tragedia ar fi fost cu siguranță inevitabilă dacă chiar în acea clipă un zgomot de fugă precipitată n-ar fi scuturat platforma de sus. Un grup de maimuțe goneau de rupeau... frunzișul.

Instinctul de străbătător al junglei, ce-mi impunea prudenţa ca pe o a doua natură şi care îmi dezvoltase în anul acesta şi atenţia, şi reflexele fulgerătoare, mă făcu brusc să revin vigilent. Aşa că mai întîi privii, ca pe urmă să cobor.

Sub mine, o gură imensă de **ikuru** — un exemplar de zece metri şi jumătate, după cum constatai mai apoi — aştepta căscată larg să-i pice „para mălăiaţă" din pom. Şi „para" era însăşi Lagua, pe care eu, nebunul de mine, o purtam spre pieire... De cracă eram agăţat doar cu o mînă, cum am mai spus; pe Lagua o ţinusem suspendată în aer cu celălalt braţ, iar picioarele mele n-avuseseră unde să ia priză. Dacă-i dădeam drumul, Lagua ar fi nimerit drept în gura de şarpe. Dacă nu, cu ce mînă să mai scot arma?

Situaţia fu însă pe dată salvată chiar de Lagua, şi ea de-a junglei.

Cu o agilitate de acrobat, încălecîndu-mă, fu sus într-o clipă, cocoţată deasupra capului meu. Eu mă aruncai în acelaşi timp pe o altă cracă, în exact momentul în care şarpele, în săritura lui, se izbi de copac, în punctul pe care abia-l părăsisem. Avui astfel clipa de răgaz să-mi eliberez arma şi să explodez capul hidos.

Cîtva timp mai apoi, ţinînd-o strîns pe Lagua în braţe, tremuram de frică retrospectivă... Frică pentru prima oară în viaţa mea...

Iar Lagua, pricepîndu-mi sentimentul, îmi sărută îndelung ochii şi-mi înăbuşi gura, necontenind să-mi repete, în fericirea ei zburdalnică:

— Tu frică eu! Tu iubesc eu!...

★

Părăsirăm rîul, cîteva zile mai apoi, dincolo de un al cincilea afluent de pe dreapta, la un cot împodobit de un pîlc de bananieri. Şi de-acolo, mi-a explicat Lagua, dacă am fi putut merge în linie dreaptă, n-am mai fi avut decît cale de o zi. Aproape că ajunsesem „acasă". Dar înainte de „acasă" dădurăm deocamdată de o „apă neagră". Şi ocolul era inevitabil.

„Apă neagră" înseamnă pe acolo zmîrc. Nu mai lat de cîţiva metri, dar lung, lung de mai să nu-i dai de capăt. Şi pe care nu-i poţi străbate. Căci de-a dreptul prin mlaştină te afunzi, iar pe crengile joase ale arborilor mărginaşi nu te poţi bizui căci, apucîndu-te, din trei, două te urzică, fără a mai socoti mărăcinii. Şi nici prea aproape de ea nu te poţi ţine căci adăposteşte lipitori, dacă nu şi ţipari electrici, a căror descărcare ucide. Aşa că dădurăm o ultimă raită prin jungla „curată".

Răcoarea sfîrşitului de noapte virase brusc în obişnuita căldură sufocantă. Sub primele raze de soare abia răsărite, recile mase strălucitoare de neguri se destrămau în iţe trandafirii. Pe aici şi norii iau culori de curcubeu...

Înaintam în tăcere. Eu eram şi vesel, şi trist. Vesel c-aveam s-o ştiu pe Lagua în siguranţă printre ai ei. Trist fiindcă aveam senzaţia, presimţirea poate, că ni se sfîrşea o romantică logodnă, care nici atît nu însemnase încă.

Treceam printr-un fel de insulă de pădure. Ne aţineau calea aceleaşi încîlcite rădăcini dezvelite şi acele trunchiuri căzute, în putregaiul cărora te-ai fi afundat de-ai fi pus piciorul pe ele. Căci, în noroi, în umezeala veşnică, arborii doborîţi putrezesc, oricît de mari ar fi. Şi pe aci noroi e pretutindeni.

Piciorul îmi lăpăia şi plescăia la fiecare pas, se-mpiedica de pietroaie ascunse şi pe lunecuş de lemn putred. Se afunda odată cu încîlcitura de iarbă de sub covorul de frunze şi-l trăgeam de acolo printr-o sforţare doar, ca să se poticnească la pasul următor. Căci noroiul vrea să-nghită totul.

Tot mergînd, reflectam la miracolul supravieţuirii mele de pînă acum în junglă, nu de o zi, ci de un an.

Secretul era : adaptarea, integrarea, contopirea. Mă contopisem cu mediul ei primordial, îl simţeam cu întreaga-mi fiinţă, îi pricepusem şi-i prevedeam clipă de clipă orice schimbare, de parcă aş fi căpătat un al zecelea simţ. Mă întregisem organic în natura primitivă. Nu eram musafirul neputincios şi inocent, faţă de care natura e într-adevăr nemiloasă. Asupra acestuia, toate elementele se aruncă, tabără dezlănţuite : ploaia şi inundaţiile, musculiţele sugătoare de sînge şi mlaştina. Pentru mine, care mă identificasem cu jungla, care inconştient reacţionam prin reflexele mele condiţionate, corect statornicite, ea nu mai avea multe surprize.

Mie urmele de fiară îmi săreau în ochi, schimbările de vreme mă avertizau prin toate simţurile, prin zgomotele pădurii şi prin reactivitatea jivinelor, prin aerul pe care-l trăgeam în piept şi prin căldura ce-mi frigea pielea...

Peisajul nu era pentru mine nicicînd deprimant ; eram familiarizat cu el. Iar strîngerea mea de inimă de acum mă şi părăsi de la primele fraze ce-mi şopti Lagua...

Ne oprirăm înainte de ploaia de amiază.

Ne pregătirăm un ospăţ din ciuperci, numeroase şi savuroase pe acolo, şi, mîncînd cu poftă, îi ascultam cu nesaţ răspunsurile la întrebările mele. Curînd ne înjghebarăm sumarul adăpost — tot pe furcă de pom — sub cîteva frunze largi, ceroase, căci răpăiala miezului de zi trebuia din clipă-n clipă să ne ofere — brusc, aşa cum ştia ea — ultimul duş înainte de a ne găsi „căminul".

Şi-ntr-adevăr, un nor negru, îmbibat de ploaie, păli strălucirea soarelui sub scundul său cort. Apa gîlgîi năvalnic, zguduind crengi şi trunchiuri. Acolo unde mai adineauri era pămînt uscat, torente învolburate se-nspumau grăbit. Pădurea şoptea acum tainic. Lemnul îmbibat de apă sclipea în culori de curcubeu în zăpuşeala cu miros jilav (aci de nerespirat, nu ca acolo, în patria mea, cu reavănul ei miros de ţarină), se ridicau aburi din frunzele ude, iar noi mai că dîrdîiam de rebegeală, la cele nu mai mult de 19 grade C.

Dar după ploaie... soare. În cîteva minute, ea se curmase tot atît de brusc cum începuse. Miezul anotimpului ploios trecuse de mult, cu inundările lui imense, cu deprimantele ploi haine, nedomolite zi şi noapte, cu furtunile violente, atît de bogate în trăsnete, în rafale piezişe de vînt puternic, care nu o dată-ţi aruncă apa prin însuşi peretele unei colibe de bambus, în care te-ai crede la adăpost.

Soarele se dezveli de nori, şi suliţe grele de raze răzbiră iarăşi printre frunzele ce nu mai dădeau umbră, pînă ce ne dogori capul de călduri chinuitoare pentru mai toată suflarea.

Un ritm şi mai tumultuos de viaţă, o aparentă fericire idilică, de decor, ascundeau o şi mai îndîrjită încleştare de moarte.

Şi, ca şi cum mi-aş fi luat adio de la junglă, în timp ce porniserăm mai departe, priveam şi mai cu luare-aminte totul din jurul meu, pe cînd Lagua rămînea tot mai îngîndurată, scrutînd parcă zarea. Îi respectam tăcerea şi-i bănuiam sentimente contradictorii.

Pretutindeni, feerii colorate... Flori şi fluturi scînteind în soare; mici stoluri de papagali cu guşile stacojii, burţi portocalii şi spate de azur, ce-şi săltau greoi trupul ca de fazan, împestriţînd verzitura junglei. Iar cîte vreun **tucan,** nu mai mare decît cucul nostru, îşi deschidea pliscul uriaş, gălbui şi grotesc prin mărimea lui, mai, mai cît întreg trupul, ca să scoată croncănituri stridente.

Dar concomitent erori mişunătoare...

Coropişniţe gigante alergînd pe labele lor ţepoase şi călugăriţe; păianjeni cît o palmă întinsă (mă refer la **migales**), care nu pregetă să vîneze păsărele, iar ca petice de pîclă, compacte, năvălind pe ici, pe colo, roiuri de ţînţari... Orori şi primejdii... Le ştiam pe vreundeva gata armate de termite, care devorează în expediţia lor tot ce întîlnesc viu în cale. Şi roiuri de furnici roşii, „de foc“, care şi pe om îl atacă şi-i sparg chiar satele, căci de muşcăturile lor zaci cu febră zile de-a rîndul... Şi pîlcuri de **piume,** muşte ce te rod, şi de viespi, ce ţi se reped în ochi... Ca să nu mă mai gîndesc la nenumăraţii paraziţi, viermi şi microbi...

Cu toată aspra primitivitate a vieţii sale, mie însă întreaga junglă a Amazonului nu-mi inspira atîta teamă în peregrinările mele de unul singur, cît un singur animăluş, singurul ce mă făcea să mă înfior. Era acel căţeluş cu aripi de liliac — vampirul —, cît un uliu, cu ochişori sclipitori de inteligenţă şi cu abilitate sîngeroasă. El se lasă pe nesimţite peste gîtul celui care doarme, i-l muşcă şi-i suge sîngele. Or eu, deşi doar o jumătate de oră pe zi, dar totuşi dormeam... Şi el m-a şi făcut să nu mai dorm noaptea, ci ziua, în zori...

★

Lagua se oprise.

Eram la liziera pădurii, peste care se vedea **catinga,** acea întindere cu mărăciniş şi arbori ce acoperea un platou îngust.

— Colo, după **mato,** spuse ea privindu-mă ţintă în ochi. După podiş, urma aşadar un **mato,** o cîmpie ierboasă. Colo, casa, continuă ea.

În mijlocul cîmpiei îşi aveau deci căminul ai ei, cîţi vor fi fost.

— Mulţi voi ? o întrebai.

Din răspunsul ei socotit pe vîrf de degete, dedusei că locuiau în „insula albă" trei familii întregi, bineînţeles înrudite şi încă mulţi, mulţi „strămoşi" stingheri... N-am insistat asupra termenului de strămoşi, deşi nu pricepeam ce vrea ea să spună cu acesta. Poate ceva **lari** sau **penaţi** ca ai latinilor ? ! Nu m-am gîndit nici o clipă că ar putea fi fiinţe vii...

Mă bucurai că ne atinseserăm ţelul imediat.

— Nu acum casa ! adăugă Lagua, scoborînd vocea şi continuînd să-şi păstreze privirea drept în pupilele mele.

Zîmbii. Intuiam mai mult decît pricepeam... Nu voia să intrăm încă printre ai ei. Oare fiindcă nu stătuse îndeajuns singură cu mine, din cauza tracasării necurmate a drumului ?...

— Nu acum casa ? ! repetai după ea.

— Tu iubesc Lagua...

Şi ochii ei luciră sub o geană umedă în timp ce i se agitară neliniştiţi, mîngîindu-mi toate trăsăturile feţei, pîndindu-mi orice reacţie fizionomică.

O cuprinsei peste umeri şi o condusei spre un copac gros. Acolo, pe pernă de iarbă grasă, multe ore uitarăm de tot ce ne înconjura. Lagua îmi surîdea fericită. Buzele ei proaspete păreau că mă cheamă neîncetat de sub fina cută a colţurilor gurii.

O adevărată euforie mă cuprinsese. O beţie şi a simţului estetic satisfăcut şi a sentimentelor vădit împărtăşite...

★

Nici în a doua şi nici în a treia zi nu vru Lagua să-şi părăsească cuibul de la liziera codrului. Nimic n-o urnea.

Şi eu n-o grăbeam, bineînţeles.

Am învăţat mult din graiul ei în aceste puţine zile. Şi mă deprindeam să-i cunosc ascunzişuri în sufletul ei ciudat.

Oare splendoarea sufletului mai poate fi apreciată şi cînd n-are umeri catifelaţi ?

Oare fost-a pe lume om fericit cît mine în acele zile ?!...

V.

ÎN CARE MĂ CONVING CĂ O TRAGEDIE NU EXISTĂ DECÎT DE CÎND AI LUAT CUNOŞTINŢĂ DE EA...

Nu ştiu exact în a cîta zi ne-am rupt de bîrlogul nunţii noastre. Cred că m-am cam încurcat cu una sau două la numărătoare. Dar într-o dimineaţă Lagua se deşteptă îngîndurată. Visase oare ceva ? O văzui că pleacă tăcută spre pîrîiaş şi, după îmbăierea de dimineaţă, culege apă în potirul unei jumătăţi de nucă. Apoi se chirci pe iarbă, cu improvizatul vas între genunchi, cu capul sprijinit în pumni, privind necurmat apa. Buzele-i păreau că îngînă şoapte tainice, ca totdeauna în vrăjile ei neştiute. Şi nu se clinti minute de-a rîndul. Stăteam departe de ea, respectîndu-i ritul misterios, atent mai mult la solemnitatea trăsăturilor sale. Aşa serioasă, părea un copil certat de părinţi. Gura i se ţuguiase, nasul se curbase mai mult, pletele înconjurau răvăşite capul de păpuşă, iar fruntea îi părea umbrită ca de un nor. Îmi veni la un moment dat s-o opresc. Dar la primii paşi ce mă apropiară de ea, un fel de înfiorare îmi şterse zîmbetul de şagă. Ca o ameţeală de gînduri tulburi mă năpădi vijelios. Şi o halucinaţie de imagini neclare mi se perindară în faţa ochilor. Căzui, mai mult decît mă aşezai, pe iarbă, privind zarea. Mi se părea că săgeţi trec sclipind pe lîngă mine, că barde despică trupuri de om, că pete, că băltoace de sînge negricios şi gros înfmează cîmpia... Pe clipă ce trecea, impresia de realitate se întărea, deşi continuam să am clară şi sigură conştiinţa că sînt doar vedenii. Ciripitul de păsări devenise ţipăt omenesc, iar unduirea ierbii sub vînt-val de oameni în mişcare. Apoi imaginile se conturară din ce în ce mai pregnant. Parcă prostit, priveam cum mulţi oameni întunecaţi mă-nconjură, mă-nvăluie şi-mi sfîrtecă carnea. Zîmbetele lor crude, rînjete abrutizante reuşeau acum să mă în-

spăimînte... Se făcea că nu mai şedeam, ci, în picioare, mă retrăgeam pas cu pas, cătînd pavăză pe după stînci şi arbori care nu existau în realitate primprejurul meu, dar pe care-i vedeam în siluete negricioase.

Deodată, lîngă mine mi se năzări că văd un omuleţ ce abia îmi ajungea pînă la şold, stranie făptură ca de basm nibelungic, ce-şi încorda arcul, slobozind săgeţi una după alta... El se aplecă şi ridică de jos o mînă de săgeţi, pe care mi le întinse, pentru arcul pe care parcă-l ţineam în mînă.

Gestul acesta, ce-mi păru deosebit de real, mă smulse din apatie. Îmi frînai cu greutate vedeniile ce mă potopeau şi, sculîndu-mă (negrăit de grea sforţare de voinţă !), făcui cîţiva paşi, depărtîndu-mă de Lagua.

Şi brusc, cam la al **treilea** pas, nălucirile dispărură. Apăsarea uluitoare de pe creier mi se împrăştie şi mă trezii din nou „liber", gîndind senin, privind cu un surîs de şagă spre Lagua.

Ea nu-şi curmase însă îndeletnicirea.

O profundă curiozitate puse atunci stăpînire pe mine. Şi un gînd năstruşnic mi se contură.

Apreciai distanţa ce mă despărţea de Lagua : opt metri buni, făcui trei paşi mari. Şi urechile îmi ţiuiră strident.

Era ca o şuierătură, ca un pocnet cristalin, ca dintr-o monedă de argint ciocănită.

Şi lîngă mine omuleţul de-o şchioapă zăcea acum cu pieptul înfundat de o secure ce-l nimerise... Părul său roşu aprins îşi amestecase culorile cu ale sîngelui ce inundase în juru-i.

Iar gîndurile mele erau năpădite de o tristeţe adîncă şi de un sentiment al ireparabilului, de parcă eu trăisem acea neasemuită tragedie. Pe omuleţ îl simţeam ca pe o rudă.

Dar iată că în jurul meu mai apărură alte făpturi cu păr roşu. Unii mai înăltuţi, alţii scunzi de tot, aproape nişte pitici.

(Abia mult mai tîrziu mi-am dat seama, amintindu-mi de ei, că nu erau toţi de aceeaşi talie...) Toţi cu părul roşu scînteietor, cu ochi mari şi feţe îndîrjite. Şi lupta noastră continua fără noroc. Căci în juru-mi ei cădeau unul după altul, săgetaţi, zdrobiţi, sfîrtecaţi, răpuşi.

Şi de astă dată îmi trebui o dublă energie a eului meu, cu urma lui de conştiinţă, ca să mă sustrag vrăjii halucinatorii şi să fac în sens invers paşii **cei trei,** depărtîndu-mă de Lagua...

Experienţa reuşi. Din nou senin mă gîndii la bizara forţă de sugerare la distanţă, pe care omul civilizaţiei noastre n-o atribuie decît unor yoga. Într-adevăr, toţi spectatorii din jurul unui fakir îl văd căţărîndu-se pe o frînghie ce stă vertical în

aer, neaninată de nimic. Dar cei mai îndepărtați nu-l văd decît șezînd, fără frînghie, fără „magie", fără minuni...

Lagua încă mai privea apa din cupa de cocos. Figura ei exterioriza un cumplit alean, o cutremurare a ființei întregi. Ea vedea, desigur, și mai mult decît văzusem eu în cele două crîmpeie tragice. Și ea cunoștea și pe victimele acelui masacru.

Cu un gest lent, ea se ridică, ținînd cupa în mînă. Glasul ei îngîna mai tare ceva, în timp ce lăsa să pice strop cu strop apa pe iarba din juru-i.

Apoi depuse coaja goală pe pămînt, acoperind-o cu țărînă scurmată cu degetele ei. Merse la pirîiaș, își spălă tina de pe mîini și tîmplele. Și numai apoi, cu nespusă tristețe, reveni spre mine.

Îi venea greu să rostească ceva. Mă luă de mînă și îngîimă :

— Merg.

— Bine, Lagua, zisei. Și o urmai în tăcere.

Dădea impresia că-și calcă pe inimă plecînd.

Urcarăm cele cîteva povîrnișuri, printre tufe joase, pe cărări înguste de tapiri și prin iarba aspră, pînă-n terenul neted din vale.

Foarte departe, în zare, cîmpia ierboasă apărea peticită în umbre de pădurici.

— Colo ! îmi indică Lagua. Nu zăream însă nimic ce să amintească o așezare omenească. Colo ! repetă ea, întinzînd degetul spre o încîlcitură de arbori, îndreptată la stînga drumeagului nostru.

★

Așezarea era cu totul camuflată. Ocupa însă încăperi vaste, ai căror pereți „montați" pe arbori vii îmi apăreau de o etanșeitate uimitoare. Ceea ce natura încerca în miez de junglă măiestria omenească desăvîrșise aci. Casa era un adevărat palat, întrețesut din împletituri vii, pe arborii vii. Iar scîndurile și drugii, artistic îmbinați, ce solidarizau arbori netaiați, erau înveșmîntați în liane, mușchi și plante agățătoare. Păreau liane sălbatice și era perete meșteșugit de om. Părea pădure și era casă. Părea beznă de desiș și erau încăperi luminate prin ferestrele tavanului înalt. Camere spațioase, podite cu un fel de, să-i zic parchet, alunecos, din grinzi bine lustruite.

O casă afundată în lumea jivinelor și a gîzelor de junglă, dar ferită de acestea prin plase gigantice, strîmt împletite, cu migală, întinse în jurul și sub „cerul" acestui cămin, ca să-l izoleze — ca pe clopotul scufundătorului din mare — cu un

spaţiu aerian de peste 10 metri înălţime. Şi peste plase, orhidee, verdeaţă, lumină şi strălucire.

Nici gîza nu răzbea de sus, nici jivina de jos, nici priviri indiscrete din jur. Acesta era palatul-fortăreaţă al lui Atlah — al fratelui straniei mele Lagua.

★

Atlah era nu vlăjgan aproape cît mine de înalt şi vînjos, doar că mult mai puţin masiv. Pielea lui era încă şi mai albă, mai deschisă decît a lui Lagua, iar părul său roşcat scînteia în soare în tonalităţi nenumărate, de la blondul de aur la roşul de aramă, în petice de culori pe fiece fir de păr.

Avea ochii aidoma surorii sale. Dar ochii nu-i luciră decît în clipa în care o revăzu pe Lagua. Căci imediat apoi focul lor se stinse.

Atlah rosti ceva neînţeles de mine şi tristeţea Laguei fu pe dată şi mai covîrşitoare.

Nici nu s-au gîndit măcar o clipă la mine. Nici ea să mă prezinte, nici el să mă privească. Nu existam pentru ei. Ea îşi rezemase capul de pieptul lui şi lăcrima în tăcere, în timp ce Atlah, cu obrazul pe creştetul ei, privea în gol şi vorbea cu vocea mult schimbată. Dar tristeţea lui Atlah nu vădea moliciunea deprimării, cît încordarea îndîrjirii. Pe faţa lui nu era întipărit farmecul bunătăţii, ci o tărie aprigă. Părea dur şi sălbatic la suflet, deşi plăcut la înfăţişare.

Să fi fost tristeţea lor ce mă impresiona prin simpla simpatie sau o altă comunicare telepatică ? Căci încercam şi eu senzaţia de ireparabil şi simţeam că-nnebunesc de-a binelea, cu atît mai mult cu cît despre durerea lor nu ştiam nimic precis.

Aşa că mă smulsei inerţiei şi mă îndepărtai de ei. Trecui prin încăperi şi curţi, purtîndu-mi curiozitatea de la poarta masivă îmbelciugată în drugi imenşi de lemn — totul era doar din lemn bine lustruit — pînă la plasele suspendate.

★

Atlah şi Lagua... Ce puternic îmi pătrunseseră ei în viaţă, cu lumea lor tainică şi neînţeleasă !...

Ce destin ciudat ne apropiase şi ne contopise sufletele !

Lagua şi Atlah... Laguatlahran...

Abia acum dădeam de rostul numelui ei, abia acum i-l puteam silabisi corect : Lagua — atlah — ran...

Straniu nume ! În gura ei fusese ca o şuşotire de zefir...

Atl... Fonemul bizar şi greu de pronunţat pe care-l întîlnisem în graiul aztecilor : **atl, etl, itl...**

Capitala statului aztec fusese Tenoch**titlan**, iar **tetl** înseamnă „stîncă". Toma**tl** şi ciocola**tl** le-am adoptat şi noi, cu aceeaşi

semnificație, renunțînd însă la l-ul final. Iar în nume proprii... Quetzalcoatl era zeul lor cu fața palidă care le apăruse din mare, învelit în pelerina sa neagră, atunci cu mii de ani în urmă, cînd i-a învățat „să scrie și să citească". Și care a plecat cu barca sa pe ocean, înapoi spre soare-răsare, de unde venise...

Și alte zeci de nume...

Dar aztecii, destul de proaspăt cuceritori ai civilizației toltece, nu vor fi moștenit acest fonem **atl** de la poporul mai vechi? Căci la totonaci — alt trib supus de ei — **teotles** înseamnă „zei"...

Nu cumva hoardele aztece îl adoptaseră odată cu toată bogăția și cultura de la bălanii arhaici?

Și gîndul, purtat de bizara silabă **atl**, zbură departe spre soare-răsare...

Atlas fusese titanul mitului elin. Și Atli se păstrează ca nume după cel al regelui tradițiilor scandinave.

Ce urzeală neînțeleasă unea oare firul lui **alt** de peste Gibraltar, Islanda și Mexic cu numele Laguei?...

Există oare vreo legătură de sînge între Lagua mea și vechii constructori ai civilizației preincașe, arhaicul popor **toltec?**

„Înțelepții" (aceasta fiind semnificația cuvîntului „tolteci") au fost acei albi legendari asupra cărora îmi pusesem întrebări și nu dădusem răspunsuri... Și vestigiile lor ciclopice, azi „orașe moarte", mă duceau cu zeci de veacuri în urmă. Ei, acei „albi bărboși", blonzi roșcovani cu ochii albaștri și trăsături delicate în largi haine albe, ornați cu aur, jad și acvamarin, ei au construit atunci, în negura secolelor, orașe. Orașe care, părăsite mai apoi — în urma vreunui tainic cataclism —, au fost înghițite de jungla nesătulă, lăsînd doar legenda unor ruine pustii, pierdute și uitate... Iar templele de pe vîrful piramidelor în trepte — ridicate soarelui —, statuile gigantice și mumiile, hieroglifele și simbolurile astronomice și religioase erau menite să ne dea de gîndit și de comparat.

Piramidele din Mexic și Yucatan, din Amazonia și Peru fuseseră construite de tolteci cu milenii în urmă, înainte de realizările hamite ale Egiptului antic și contemporane cu dinastiile de zei bălani, strămoși ai faraonilor. Meșteri în grădinărit și irigații artificiale, toltecii locuiau și malul estic al lacului mexican **Texococo,** denumit de azteci **Teotihuacan,** adică „cel locuit de zei"...

Toltecii nu fuseseră supuși și răpuși decît în ultimul mileniu de popoarele aztec și inca, respectiv în fiecare dintre cele două Americi.

Şi, fără voie, gîndul îmi alunecă spre poporul alb cu păr roşu şi urechi lungi care, pe plute de balsa, s-au lăsat purtaţi de unul dintre curenţii Pacificului spre noul lor cămin polinezian... în drum spre pierzare. Nu mai duceau cu ei decît tradiţia uriaşelor construcţii monolitice şi amintiri.

Acesta le-a fost sfîrşitul. Dar începutul ?...

★

Mă simţeam abătut. Ceva ce aducea cu „dezamăgirea operei îndeplinite"... Pînă acum, necurmata prezenţă lîngă mine a Laguei mă umplea de o siguranţă optimistă. Frumuseţea ei mă înviora de-o scînteiere de vigoare ce-mi înflăcăra sîngele şi-mi chema gîndurile spre ea, umplîndu-mi-le de patimă...

Dar din momentul în care păşisem pragul palatului lor n-o mai simţeam. N-o mai simţeam, după cum nici n-o mai vedeam. Se retrăsese în vreun iatac tăinuit. Căci eu, cutreierînd duzina de încăperi labirintice, nu mai dădui de ea şi nici de Atlah, după cum nici de vreun alt membru al familiei. Ciudat ! Avui răgazul să mă îmbăiez şi să-mi refac toaleta. (Oamenii ca mine se simt oriunde ca la ei acasă şi se descurcă pe dată cu ce găsesc la îndemînă.)

Şi pînă ce bluza bine spălată să mi se usuce, m-am ras şi mi-am reîmprospătat parfumul insecticid. Redevenisem eu.

Un singur gînd mă urmărea : unde erau ceilalţi ? Unde era Lagua ?

Aceste nelinişti nu m-au împiedicat însă de a cina cu o ciozvîrtă de **pekari** rece. Dar nici nu mă atinsei măcar de vasele cu lichide, neştiindu-le... valoarea magică.

Se întunecase.

Agitaţia din miezul zilei lăsase în mine calmul de totdeauna.

Nu ştiu însă de ce, dar la un moment dat mă apucai să-mi revizuiesc, să-mi şterg şi să-mi încarc pistolul, repunîndu-l în teaca lui, cu piedica nepusă...

Mă aciuai apoi într-un colţ de încăpere, lipindu-mi spatele de împreunarea celor doi pereţi şi-mi „făcui" jumătatea mea de oră de somn. Cînd mă deşteptai continuai să păstrez poziţia aceasta suficient de comodă.

Dar un nou vîrtej de agitaţie inexplicabilă mă învălui ca o ceaţă. Eram perfect odihnit şi conştient, sigur de mine şi cu sînge rece. Aşa că-mi analizai pe îndelete senzaţia. Parcă un vînt de gînduri străine răbufnea pînă în mintea mea. Starea aceasta s-a prelungit poate o oră. Dar apoi gîndul meu se fixă asupra Laguei. În gînd părea că o chem, în timp ce ochii mei încercau să-i reconstituie înfăţişarea, trăsătură cu trăsătură. Ce-mi apărea ciudat în noua etapă a frămîntării mele era to-

tala lipsă de subiectivitate în tot ce făceam. Rămîneam lipsit de afectivitate în clipele acelea, deşi gîndeam atît de intens la femeia iubită. Era o contradicţie deosebit de stranie.

Şi deodată Lagua îmi apăru. O vedeam parcă aievea, doar lipsită oarecum de vioiciunea ei firească : o umbră colorată ce-mi stătea în faţa ochilor. Iar figura îi schimba mimica pe măsură ce mintea mea era pătrunsă de sentimente ciudate şi melancolice.

Nu ştiu cît să fi durat halucinaţia. Nu ştiu nici cînd vedenia fu înlocuită de însăşi Lagua în carne şi oase... care acum se apropie de mine, îmi atinse obrazul cu vîrful degetelor ei subţiri şi-mi zîmbi trist. Tresării.

Apoi îmi vorbi. Da, auzind-o, mă gîndii că şi făpturile ce ne populează visele ne vorbesc, deşi fără grai, iar noi le auzim în mintea noastră, dacă nu în urechi.... Visam oare fără să dorm ? Eram într-un vis care avea ceva din empirismul realităţii ? Nu. Lagua cea reală se afla lîngă mine. Iar pe măsură ce-mi vorbea în faţa mea prinseseră să se perinde nişte ciudate scene cinematografice... Auzeam şi vedeam... Şi fui consternat de ce-mi comunică Lagua.

Cîteva triburi de indieni îşi uniseră forţa şi viclenia şi-i atacaseră cu cîteva zile înainte. Cam pe timpul cînd Lagua şi cu mine străbăteam singuri jungla.

Motive de siguranţă elementară îl făcuseră pe Atlah — şef al familiei — să nu primească bătălia lîngă fortăreaţa lor. Ceea ce sporise dezastrul. Ei deplasaseră cîmpul de luptă la multe mile depărtare, peste rîu şi mlaştini, atrăgînd cu abilitate pe atacatori să-i urmeze. Astfel ca aceştia să piardă urma aşezării albilor.

Lupta fusese nimicitoare pentru ambele părţi. O înverşunare superstiţioasă a împins pe vrăjmaşi să se bată pînă la ultimul om. Şi ei întreceau de douăzeci de ori în număr pe membrii coloniei. Cele trei familii fură exterminate ; pierise şi soaţa lui Atlah, şi patru fii ai lui.

Bătălia fusese cîştigată de Atlah doar ca unic supravieţuitor. Şi ultimele scene ce mi se năzăriră fură aidoma celor întrezărite acolo pe malul rîului, pe cînd Lagua vrăjea în cristalul apei.

— Mulţi strămoşi pierit. Mulţi... şi Lagua arătă de cinci ori degetele unei mîini.

Nu înţelegeam la ce se referă.

— Eu acum singură femeie Atlah !... sfîrşi Lagua.

Nu avui timp să rostesc ceva că Lagua se şi retrase aproape pe nesimţite. Cum nu mă dezmeticisem de-a binelea, nu prinsesem nici tragica semnificaţie a acestei fraze.

Rămăsei singur. Singur cu straniul gînd la prodigioasa facultate pe care o avea Lagua de a transmite la distanță idei și imagini.

★

Se luminase cînd, dintr-un fund de încăpere de după o portiță atît de perfect camuflată încît nu i-ai fi putut bănui existența, apăru Atlah.

Dădu să treacă pe lîngă mine fără să-mi acorde vreo atenție. Dar, aruncîndu-mi totuși o primă privire, tresări. Bănuiesc că-l izbise noul meu aspect îngrijit.

I-am întins mîna fără să-mi dau seama ce fac. Era doar un reflex înrădăcinat din „civilizația" din care emanam : un gest impulsiv.

Dar Atlah, în fața mîinii mele întinse, se opri și, printr-un gest tot atît de reflex, îmi apucă cu mîna sa antebrațul de deasupra pumnului. Așa că pe dată, cu aceeași mînă îi apucai și eu antebrațul în același fel, strîngîndu-i-l cu căldură.

Pe figura sa se întipări uimirea. Uimire pe care Lagua ivită ca din senin în spatele lui o traduse în cuvinte :

— Tu așa salut ? Și noi așa salut !...

Am tăcut. N-am vrut să-i decepționez, spunîndu-le că numai unii dintre vechii elini salutau așa ca el și că noi strîngem doar mîna...

Privii apoi spre Lagua. Ea păru foarte încurcată. Făcu un gest nehotărît cu mîna și dispăru în altă încăpere. Iar Atlah, din nou fără să-mi acorde vreo atenție, păși înainte în drumul său...

Portița tăinuită prin care apăruse el adineauri nu era, cred, singura pe care n-o găsisem eu în vizita de recunoaștere de ieri.

Așa că, plin de naturalețe, mă oprii în fața ei, dînd s-o deschid. Dar ușa nu cedă. O ușă atît de bine închisă ! Ba încă ce ușă ! Pentru cineva neavizat nici nu se vedea. Atît de perfect era camuflată. Nu puteai presupune că dincolo mai era ceva... Ceva ce merita să fie atît de bine ascuns... Dar ce anume ?...

★

Și curiozitatea dezlănțuită nu-mi dădu răgaz. Mă lipii de perete, ascultai și, în sfîrșit, ca să pot întrezări ceva, rupsei o rămurică...

Gestul meu, pe care-l credeam anodin, se dovedi nesăbuit.

Atlah apăru din spatele meu, cu toată mînia întipărită pe figură. Și, pînă să mă dezmeticesc, mă apucă de sub umeri peste brațe, mă săltă ca pe un fulg și mă repezi spre pămînt.

Viguros om Atlah !...

(CONTINUARE ÎN NUMĂRUL VIITOR)

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică
sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire,
muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea
să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyllu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

Pentru a vă asigura primirea în continuare a colecției, reînnoiți-vă din timp abonamentele pe trimestrul viitor. Abonamentele se primesc de către factorii poștali, oficiile poștale, difuzorii de presă din întreprinderi, școli și facultăți.

Colecția se găsește de vînzare la toate chioșcurile difuzării presei și la debitele O.C.L.

• APRILIE 1968

PREȚUL 1 LEU | 41007